

UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta- malliin hakeminen

3000/00.01.05.00/2021

Kaupunginhallitus 28.06.2021 § 307

Valmistelijat: nuorisopalvelupäällikkö Johanna Paananen,
johanna.paananen@salo.fi, 044 778 4800 sekä sivistyspalveluiden johtaja
Pia Setälä, pia.setala@salo.fi, 044 778 4001

UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -malli on lapsen oikeuksien toteutumista edistävä malli, joka perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja kansainväliseen Child Friendly City -malliin. Malliin mukaan valittavat kunnat sitoutuvat pitkäjänteiseen kehittämistyöhön lasten parhaaksi. Tavoitteena on lapsen oikeuksien toteutuminen jokaisen lapsen kohdalla. Tämä tarkoittaa muun muassa lasten oikeuksien edistämistä kunnan hallinnossa, päätöksenteossa ja palveluissa sekä tiedon jakamista lapsen oikeuksista lapsille ja aikuisille. Lapset tulee nähdä tasa-arvoisina kunnan asukkaina, jotka ovat mukana kehittämässä, suunnittelemassa ja arvioimassa palveluja. Mallissa myös vahvistetaan lapsen oikeuksien sopimuksen ohjausvaikutusta kunnan lapsi- ja nuorisopolitiikkaan.

Suomessa mallia on toteutettu vuodesta 2012 lähtien. Tällä hetkellä Lapsiystävällinen kunta -mallissa on mukana 44 kuntaa eri puolilta Suomea. Näissä kunnissa asuu lähes puolet Suomen lapsista.

Lapsiystävällinen kunta -malli auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ja pysyviä ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa.

Lapsiystävällinen kunta - malli on työväline, joka auttaa kuntaa:

- Tunnistamaan, missä sillä on parannettavaa lapsen oikeuksien suhteen
- Määrittelemään, mitä sen tulee tehdä, jotta jokaisen lapsen oikeudet toteutuisivat kunnassa mahdollisimman hyvin
- Seuraamaan järjestelmällisesti työnsä edistymistä

Lapsiystävällinen kunta- mallin avulla pyritään varmistamaan esimerkiksi, että jokaisella lapsella on:

- Vaikutusmahdollisuuksia omassa arjessaan ja omissa huolissaan
- Turvallinen aikuinen, joka on kiinnostunut lapsesta
- Kaveri, jonka kanssa voi viettää aikaa ja tehdä asioita
- Koulu, joka antaa lapsen taustoista riippumatta jokaiselle mahdollisuuden onnistua
- Harrastus perheen varallisuudesta tai asuinpaikasta riippumatta

Malliin mukaan lähtevältä kunnalta edellytetään lapsen oikeuksien edistämisen lisäksi riittävällä työajalla resursoitua koordinaattoria/yhteyshenkilöä ja koordinaatioryhmää, lasten ja nuorten osallisuutta kehittämistyössä ja lapsia koskevien asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa sekä sitoutumista tiedottamaan kehittämistyön tavoitteista ja tuloksista kuntalaisille. Mikäli työ on edennyt tunnustuksen kriteerien mukaisesti, UNICEF myöntää kunnalle Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Se on voimassa kunnan kehittämistyön vaiheesta riippuen joko kaksi tai neljä vuotta myöntämisen jälkeen. 14 kuntaa on saanut UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta –tunnustuksen. Mikäli tunnustuksen saamisen jälkeen kunta sitoutuu jatkamaan lapsiystävällisyyden kehittämistä ja sen toteutuessa tunnustus voidaan myöntää uudelleen.

UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -malliin hakeutuminen päättyy 31.10.2021. ja UNICEF tekee valinnat joulukuussa 2021. Mikäli kunta valitaan mukaan Lapsiystävällinen kunta -malliin, UNICEF:in ja kunnan välinen yhteistyö käynnistyy alkuvuodesta 2022.

UNICEF edellyttää mallissa mukana olevalta kunnalta Lapsiystävällinen kunta -mallin pääperiaatteiden mukaisesti:

- Kunta keskittyy kehittämistyössä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin lapsiin ja kunnan suurimpiin lapsenoikeusongelmiin
- Kunnan kehittämistyössä toteutuu lasten osallisuus
- Kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat koko kuntaa
- Kunta tavoittelee kehittämistyöllään pitkäkestoisia muutoksia.
- Kunta viestii kehittämistyöstään aktiivisesti
- UNICEF ja malliin mukaan valittu kunta tekevät ennen yhteistyön käynnistymistä sitoumuksen, jossa määritellään yhteistyön edellytykset

UNICEF tarjoaa kunnalle:

- Kehittämistyön käynnistävän alkukoulutuksen sekä muuta tarvittavaa perehdytystä malliin kunnan koordinaatioryhmälle
- Lapsiystävällinen kunta -mallin materiaalit kunnan käyttöön
- Lapsiystävällinen kunta -digipalvelun kunnan käyttöön kehittämistyön toteuttamisen tueksi
- Tukea ja sparrausta kunnan koordinaattorille/ yhteyshenkilölle ja koordinaatioryhmälle Lapsiystävällinen kunta -työn aikana
- Tukea Lapsiystävällinen kunta -työn toimintasuunnitelman etenemisen seurantaan ja arviointiin
- Lisäkoulutuksia lapsen oikeuksiin ja lasten hyvinvointiin liittyvissä teemoissa
- Materiaalia mallista ja lapsen oikeuksista viestimiseen

UNICEF edellyttää kaupunginhallituksen päätöstä malliin hakemisesta. Päätöksessä kaupunginhallituksen on:

- a) Nimettävä alustava Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori tai

kunnan yhteyshenkilö

- b) Nimettävä alustava Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmä, joka on yhdessä koordinaattorin kanssa vastuussa Lapsiystävällinen kunta -työn etenemisestä kunnassa. Koordinaatioryhmässä tulee olla edustettuina kunnan kaikki eri toimialat ja muut keskeiset toimijat, kunnan luottamushenkilö tai -henkilöitä, kunnan viestintä sekä kolmas sektori. Lisäksi ryhmässä tulee olla lasten ja nuorten edustaja tai edustajia. Hakuvaiheessa riittää, että kunta on nimennyt koordinaatioryhmän jäsenten tehtävänimikkeet/ toimialat/edustetut tahot, mikäli henkilöt eivät ole vielä tiedossa. Ryhmällä on oltava riittävät resurssit sekä mandaatti viedä Lapsiystävällinen kunta -työtä eteenpäin koko kunnan tasolla, eri toimialat kattaen. Koordinaatioryhmän voi linkittää johonkin kunnassa jo toimivaan ryhmään (esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvointiryhmään). Ryhmää voi täydentää myöhemmin, mikäli kunta valitaan malliin mukaan. Alustavasti koordinaatioryhmäksi on suunniteltu palvelualuejohtajia perusopetus- ja nuoriso-, varhaiskasvatus-, vapaa-aika-, terveydenhuollon-, sosiaalityön- sekä kaupunkikehityspalveluista, edustaja opetus- sekä sosiaali- ja terveyslautakunnasta, nuorisovaltuuston edustaja sekä lisäksi kaupungin viestinnän edustus.
- c) Varmistettava, että kunta vastaa hakulomakkeessa oleviin kysymyksiin. Kaupunginhallitus voi valtuuttaa haluamansa henkilön vastaamaan kysymyksiin kunnan puolesta.

UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta- malliin hakeminen linkittyy vahvasti vuosille 2021-2025 valmistelussa olevaan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. ko. suunnitelmaa on valmisteltu siten, että Lapsiystävällinen kunta- malliin hakeutuminen ja mallin mukaiset toimenpiteet olisivat suunnitelmassa asetettu yhteinen, kaikkia toimialoja sitouttava tavoite. Seuranta ja tiedottamista toteutettaisiin Lapsiystävällinen kunta- mallin mukaisesti. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma valmistellaan päätöksentekoon syksyllä 2021.

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää:

- a) että Salon kaupunki hakee UNICEF:in Lapsiystävällinen kuntamalliin 30.10.2021 päättyvässä haussa
- b) nimetä Salon kaupungin yhteyshenkilöksi nuorisopalvelupäällikkö Johanna Paanasen
- c) valtuuttaa nuorisopalvelupäällikön valmistamaan Salon kaupungin hakemuksen
- d) että koordinaatioryhmä nimetään syksyllä 2021 kaupungin luottamushenkilöorganisaation järjestäytyttyä.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

